

Gedachten over Europa

Europa, of liever: de Europese Unie, dringt steeds verder door tot het dagelijkse bestaan van lokale bestuurders op zijn grondgebied, ook al zij zijn zich dat niet steeds bewust. Gemeentebesturen en -ambtenaren dienen dus steeds beter van Europese regelgeving op de hoogte te zijn: zij beperkt hun bewegingsvrijheid, maar kan die soms ook, vooral met financiële middelen, verruimen.

Met dat laatste is het trouwens – zie de problemen met het Europese Sociale Fonds – oppassen geblazen: veel voorschriften en meedogenloze controles. Europa is geen ‘gedogende’ overheid. Verenigingen van gemeenten, hier en elders, richten daarom steeds meer en intensiever hun aandacht op voornemens tot Europese interventie. Daarvoor is aanwezigheid in Brussel nodig, maar minstens zo zeer in eigen land waar aan die voornemens wordt meegewerkt bij diverse ministeries. Wij krijgen daar gelukkig steeds meer vat op.

Gemeenten en hun verenigingen treden in toenemende mate ook gezamenlijk op bij de Europese instellingen met behulp van de Europese organisatie van gemeenteverenigingen, de Raad van Europese Gemeenten en Regio's. De gebruikelijk Engelse afkorting luidt CEMR. Daarvan zijn VNG en IPO in grote gezamenlijkheid lid.

In diezelfde CEMR blijkt vervolgens dat zuidelijke en noordelijke lokale bestuurders verschillende attitudes koesteren jegens de Europese Unie en de Europese integratie in het algemeen. De noordelijke verenigingen, met inbegrip van de Britse en Duitse, zijn geneigd de Europese constructie met al zijn eigenaardigheden en complicaties als gegeven te aanvaarden. Zij hechten het meest belang aan goede en tijdige behartiging van hun belangen bij de Unie; zij koesteren een tamelijk pragmatische en weinig politiek-ideële benadering.

In zuidelijke landen gaat het tussen lokale bestuurders veel meer om vergroting van onderling begrip en wordt de CEMR veeleer gezien als een platform van intrinsiek politiek debat over Europa en Europese integratie. Daar is ook meer steun voor de gedachte aan Europese federalisering. Beïnvloeding van Brusselse besluitvorming is wellicht geen bijzaak, maar zij komt pas op de tweede plaats.

Symbool voor die verschillende attitude is de discussie in de CEMR over zijn vestigingsplaats. Nu is dat nog Parijs: begrijpelijk vanuit de tijd dat de CEMR zuiver een organisatie was van Europees gezinde gemeenten. Ook in ons land bestaat nog steeds een afdeling van CEMR/REGR, die naast VNG en IPO daarvan deel uitmaakt en zich voornamelijk richt op Europese jumelages van gemeenten. Het grootste deel van de verenigingen wil de vestigingsplaats verschuiven naar Brussel, maar de zuidelijke verenigingen vrezen daarvan verlies aan politiek debat en platform en verschuiving naar al te ‘droge’ belangenpresentatie. De verhuizing naar Brussel staat nu wel vast, ook al doet het hier en daar pijn. Van Parijs naar Brussel: het is meer dan zuivere geografie.

Er zijn trouwens ogenblikken waarop je je afvraagt of wij hier toch niet wat beter moeten luisteren naar onze zuidelijke collega's. Die zien met meer idealisme uit naar Europese integratie, ook in Midden- en Oost-Europa, dan wij doen in ons dagelijks pragmatisme. Waarschijnlijk zijn zij daar ook beter opgewassen tegen situaties waarin Europa tegenvalt en teleurstelt. Onze Europese gezindheid lijkt soms weinig meer dan een dun vernis. Van de ingewikkelde Euro-operatie worden wij gauw nukkig en zodra er een mond- en klauwzeerepidemie uitbreekt, verliest een opvallend groot aantal mensen zijn loyaliteit aan geïntegreerde Europese besluitvorming in de landbouw. Dat getroffen veehouders het er moeilijk mee hebben, valt te begrijpen (maar niet echt goed te praten). Dat media en (lokale) politici nationalistische aanvallen krijgen, valt noch te begrijpen noch goed te praten. For better and worse hebben wij een Europese overheid aanvaard die uitgaat boven onze eigen wetgeving. Misschien hebben onze collegae uit Zuid-Europa soms toch het betere inzicht, of dat nu vanuit Parijs of vanuit Brussel wordt verkondigd.

